

MIMERS KÄLLA

NUMMER 32 HÖSTEN 2014

EN TIDSKRIFT FRÅN SAMFUNDET FORN SED SVERIGE

VÄLKOMMEN TILL ETT NYTT
NUMMER AV MIMERS KÄLLA!

Det har gått alldeles för lång tid utan en medlemstidning, kände jag, och frågade om det behövdes en ny redaktör. Vips, så var jag ny chefredaktör. "Vilket tema ska tidningen ha?" frågade medlemmar jag träffade. Vad passar bäst, för mig som är ny på posten, än temat "Början"?

I våra liv finns små mikro-omstarter hela tiden. Varje dag börjar med en morgon. Varje nytt år är en ny början. Vi börjar med

nya projekt, nya jobb, nya utbildningar, får barn, testar en ny hobby eller påbörjar nästa säsong av den där älskade tv-serien.

Men ordet Början kan också väcka andliga och mytiska frågor. Vilka krafter finns med dig när du påbörjar något nytt? Och hur hänger början ihop med slutet? Hur ska se vi på världens skapelse? Hur gör man när man känner en gud eller gudinna kalla på ens uppmärksamhet för första gången?

Jag hoppas att detta nummer av Mimers Källa inspirerar er läsare till att fundera och skapa själva. Detta är bara början.

Emma Hernejärvi, chefredaktör

REDAKTION/KONTAKT

Redaktör: Emma Hernejärvi

Formgivning: Joel Grip

Illustration: Stina Jarenskog

Korrektur: Edvard Rosén

E-postadress: emma.hernejarvi@gmail.com

Mimers källas förlag 2014

MIMERS KÄLLA NR 32

- 2 Ledare
- 4 Recensioner
- 6 Den ringlande myten *Henrik Hallgren*
- 10 Vårblot vid högarna *Carl Johan Rebbinder*
- 12 I korthet
- 13 Mitt första samfundsblot *Emma Hernejärvi*
- 14 Vägskalet *Jorunn Houwenaghel*
- 16 Det börjar inte förrän det slutar *Alexander Bågenholm*
- 20 Baksidan: SOLSKEPPET (Ales Stenar) *Bernhard Bös*

The Banner Saga (Spel)

Stoic Studio

The Banner Saga för PC är ett tur-baserat strategispel med rollspels-element. Det utspelar sig i en sagolikt vacker fantasyvärld, tydligt inspirerat av nordisk mytologi och folkstro. Men till skillnad från de flesta fantasyspel, saknas här dvärgar, alver och drakar. Stoic har fokuserat på andra delar av den nordiska mytologin; jättar, runor och krigare. Men ingenting följer någon av våra välkända myter exakt, gudarna är inte våra gudar, men så lika i stämning och symbolik att man lätt kan tro att Stoic hittat en alternativ sed i någon bortglömd by. De animerade scenerna som sätter igång handlingen påminner i stilen om den animerade Sagan om Ringen-filmen från 1970-talet, och om Disneys Törnrosa, fast med vikingar istället för hober

eller prinsessor. De turbaserade striderna påminner starkt om Final Fantasy: Tactics och andra taktiska rollspel, och den som är van vid den typen av spel bör komma in i tempot snabbt och känna sig hemma. Det finns tre svårighetsgrader.

Karaktärerna är intressanta, stämningen rik och animationerna vackra, men tyvärr är spelet kort (ca 10 timmar), och handlingen känns oavslutad när väl eftertexterna rullar. Visserligen är det planerat att The Banner Saga ska bli en trilogi, och nästa del är redan under arbete, men på något sätt skavde det abrupta slutet mer än nödvändigt. Inte heller hade jag klagat över fler dialoger karaktärerna emellan. Trots detta kan jag rekommendera spelet till alla som finner kombinationen turbaserad strategi och fantasy-vikingar intressant. E.H.

Vägen till Henne - Om kvinnans försvunna historia (Bok)

Margareta Skantze

(ISBN 978-91-978681-0-5)

I den här boken på drygt 200 sidor, skriver författaren om det kvinnligt gudomliga. Det är en blandning av religionshistoria och personligt manifest, där hon i första halvan går igenom gudinnornas historia – om hur synen på det kvinnliga speglats i religionen. Inanna, Ishtar, och Afrodite sammanfattas i rask takt. Andra halvan av boken fokuserar mer på författarens egna sökande efter det gudomligas kvinnliga ansikte.

Även om boken är intressant och ganska lättläst, så måste jag protestera mot några av Skantzes slutsatser. Redan när hon pratar om religionens roll i historisk tid, så har hon en väldigt essentialistisk syn på kön. Hon ser t. ex. den grekiska gudinnan Atena som en ”manlig gudinna” som inte lämpar sig för kvinnor att dyrka, eftersom Atena föddes ur Zeus huvud och har en del manliga attribut.

Hon ser vårdande, födande, kärlek och intuition som kvinnliga aspekter, och struntar i de gudinnor som saknar dessa. Likadant struntar hon i att många av de stora gudinnor hon ser som kvinnliga förebilder i boken även står kopplade till ”manliga” egenskaper, så som krig, död, intellekt och rättvisa. Hela hennes personliga resa gentemot

det kvinnligt gudomliga fokuserar dessutom på kristendomens två Marior: Jungfru Maria och Maria Magdalena. Utan någon vidare motivering verkar det som om hon menar att dessa två är de alternativ som finns för den moderna kvinnan. Trots alla försök till att övertala läsaren till att söka det kvinnliga i religionen, så struntar hon helt i möjligheten att vända sig till andra religioner än kristendomen. E.H.

Den ringlande myten

av Henrik Hallgren

Känner du till den fornnordiska skapelseberättelsen? Där berättas det att en gång i tidens början skapade gudarna världen. De gav namn åt dag och natt, de gav allting sin rörelse, sitt öde och sin väg. Eller – är berättelsen verkligen så enkel? Är det verkligen så det börjar? Gudarna skapade världen, men av vadå? Ur tomma intet? Nej då! De skapade världen av en jättes kropp, urjätten Ymer som låg i det stora gapet, Ginnungagap. Och jätten Ymer fick i sin tur näring genom att dricka mjölk från urkon Audhumblas spenar. Men tror du att Ymer var född av en kossa? Nej, han föddes fram i ångan som skapades då de kalla vattenströmmarna från isriket Nifelheim mötte eldgnistorna från eldriket Muspelheim. Han skapades i föreningen av eld och is. Och Ymer själv alstrade andra jättar. De växte fram ur svetten i hans armhåla och genom att hans – eller kanske hens – båda fötter parade sig med varandra. Och den förste guden – Bore – han slickades fram av urkon Audhumbla ur en salt sten. Och han fick en son på nåt sätt som hette Bur och som i sin tur fick barn tillsammans med en jättekvinna. Ja, jag förstår, nu kanske det börjar det låta ganska trassligt, ganska rörigt.

Och det är just så den är, den nordiska skapelsemyten. Trasslig och komplex.

Men tillslut, efter att ha förvandlat jätten Ymer till vår jord och himmel och skapat en harmonisk värld, då är det i alla fall ordning och reda. Då kan gudarna pusta ut, sätta sig ned och spela brädspel. De har läget under kontroll. Trodde de ja. Men så kommer plötsligt tre märkliga, kraftfulla kvinnor av jättarnas släkt. Brädspelen försvinner, kontrollen över universums spelplan är borta. Återigen tvingas gudarna agera. De vänder sig till dvärgarnas släkten, och dvärgarna som är underjordens mästehantverkare skapade bilder av en ny sorts varelser som skulle hjälpa gudarna – människor. Men dvärgarna kunde bara skapa gestalter. De kunde inte ge liv, själ och ande. Det fick gudarna ordna. Så gudarna skapade de första människorna, Ask och Embla, genom att blåsa in liv, själ och ande i de skepnader som dvärgarna gjort. Men det räckte ju ändå inte. För människorna hade inget öde, ingen förmåga att verka

i den fysiska världen. Det kunde inte gudarna ge. För att människorna skulle kunna verka i den fysiska materiella världen så behövde de få ett öde, en livstråd. Det kunde bara ödeskvinnorna ge – de som kallades Urd, Verdandi och Skuld. De fick rista människors öden. De fick spinna människornas livstråd. Det är alltså en himla massa varelser som är involverade i människans skapelse. Återigen har gudarna tappat kontrollen.

Ja, och så fortsätter det. En ständig dans mellan helhet och splittring, mellan säkerhet och osäkerhet. Man kan tycka att det är en märklig religion detta. Gudarna har ju uppenbarligen inte kontrollen. De står inte utanför skapelsen och styr den. Snarare är de en del av en myllrande oförutsägbar process där ingen verkar ha full kontroll. Och alla verkar vara beroende av varandra. Gudar och jättar är ofta fiender men samtidigt är de ofta släkt, de kan ingå förbund och till och med gifta sig med varandra. Gudarna behöver jättarna och deras krafter, liksom de behöver dvärgarna och deras hantverksförmåga, liksom de behöver människorna.

Ibland framställs den så kallade vikingatiden som en ganska primitiv och barbarisk tid, med en primitiv religion. Men säkert var vikingatiden på många olika sätt – precis som idag. Där fanns tölpar och där fanns filosofer. Och vissa filosofer var säkert tölpar och andra var det inte. Där fanns jordnära

praktiker och där fanns mystiker. Om vi ser på den nordiska mytologin så är det inte en simpel världsåskådning vi möter. Tvärtom. Den ter sig avancerad och synnerligen komplex. Vad som på ytan kan se ut som rätt enkla berättelser gömmer mångdimensionella perspektiv och möjligheter.

Det finns inga enkla uppdelningar i svart och vitt, stark och svag. Skapelsen är inte något som hände en gång för alla. Det är en process som ständigt sker, på oförutsägbara sätt, i en rörelse mellan helhet och särskiljande, mellan konflikt och försoning. I den nordiska mytologin talas inte om en enda värld. Det talas om ett myller av världar och dimensioner. Alla står de i olika relation till varandra.

Kanske kan en sådan här världsåskådning verka väldigt jobbig. Det finns inga enkla budord, inga enkla modeller, inga rätta linjer och tydliga uppdelningar. Inga allsmäktiga gudar. Det är en värld som är slingrande, trasslig och rörig. Men tänk om det är just ett sådant kosmos som vi lever i? I ett kosmos där entydiga sanningar faller bort. Där ingen har den totala kontrollen, utan allt och alla ingår som element i dansen. Det är kanske det som den nordiska myten vill säga oss. Och det behöver måhända inte vara så jobbigt, om vi bara släpper vår föreställning om att vi skall ha full kontroll. Om vi accepterar att vi aldrig kan fånga hela bilden, för vi är en del av

bilden. Och att alla bilder kan ses ur olika vinklar. Eller som ordspråket säger: "Ta det lugnt, inget är under kontroll."

Barn sägs ibland behöva enkla uppdelningar, svart och vitt, gott och ont. Men jag vet inte om det stämmer. Tvärtom så verkar barn ibland ha en sorts självklar förståelse för att världen är mer än så. Som när min då femåriga dotter sa till mig: "Vet du pappa, allting har en annan sida".

Den nordiska myten berättar om en sådan tillvaro, som är komplex och mångdimensionell. Där allting har en annan sida.

Universums historia

Våra myter är kära historier, som försöker med poetiskt språk förklara världens, gudarnas och livets uppkomst. Det är ett sätt att se saker och ting på – myternas, sagornas, diktens. Men vi behöver båda våra ögon, och därmed även det materiella och vetenskapliga synsättet. Här följer en förklaring om vad vetenskapen vet om vårt universums början, skrivet av fysikern Mattias Blennow:

Fysikens modell av hur universum skapades bygger på observationer av skeenden som inträffade då det var mycket ungt samt på modeller av hur elementarpartiklar beter sig. Anledningen till att vi kan observera det tidiga universum är att ljuset har en ändlig hastighet, vilket innebär att ju längre bort något befinner sig, desto längre tid sedan var det ljuset

som vi ser nu skickades iväg därifrån. Som exempel kan nämnas att när vi tittar på solen ser vi hur den såg ut för cirka åtta minuter sedan, då det tar solljuset åtta minuter att komma hit. Universum är ca 14 miljarder år gammalt och på 14 miljarder ljusårs avstånd ser vi just nu den så kallade kosmiska bakgrundsstrålningen. Går vi längre tillbaka i tiden var universum så varmt att elektroner och atomkärnor var skilda ifrån varandra, vilket innebar att ljuset inte kunde färdas några längre sträckor. För att kunna beskriva vad som hände innan dess måste vi därför ta till observationer av bakgrundsstrålningens egenskaper och andra spår som det tidiga universum lämnat efter sig.

Vad kan vi då säga om universums begynnelse utifrån observationer? Det vi med säkerhet vet är att rummet universum bestod av var mycket mindre än det är idag och har expanderat sedan dess begynnelse. En effekt av att rummet expanderar är att materian som rummet innehåller blir kallare och kallare, vilket innebär att det i början var mycket varmt – så varmt att varken atomer, atomkärnor, eller ens protoner och neutroner kunde hållas samman. Universum innehöll vid denna tid ett virrvarr av olika partiklar som hela tiden krockade med varandra, förintades och bildade nya partiklar. Allteftersom universum expanderade, och därför kylde av, blev det med tiden möjligt för protoner och

neutroner att bildas och börja slås ihop till olika atomkärnor. Då fria neutroner har en tendens att sönderfalla fanns det dock inte tillräckligt med tid för att kunna skapa tyngre grundämnen utan endast de lättaste. De fysikaliska modellerna av det tidiga universum ger mycket precisa förutsägelser av hur mycket av varje grundämne som borde finnas, något vi också kan mäta upp idag.

Efter att de lätta grundämnena skapats och den kosmiska bakgrundsstrålningen släppts fri började gravitationen så sakteliga dra ihop den bildade materien (till större delen bestående av väteatomer) till tätare och tätare gasmoln. I likhet med att gaser kyls av när de expanderar så hettas de upp när de trycks ihop. Gravitationen såg på så

sätt till att de riktigt täta gasmolnen till slut var så varma att de första stjärnorna kunde bildas. I slutfasen av dessa stjärnors liv exploderar de våldsamt, varvid enorma mängder energi frigörs. Det är i sådana, så kallade supernovor, de tyngre grundämnena kan bildas. Dessa är vitala för vår existens som vi känner den och supernovorna har sett till att slunga ut mängder av dessa. De har sedan blandats ihop med universums ursprungliga innehåll. Till slut har denna nya blandning återigen kunnat dras ihop av gravitationen och därmed ge upphov till planetsystem liknande vårt eget med en rik variation av planeter där liv har kunnat uppstå.

Vårblot vid högarna – en personlig historik

av Carl Johan Reh binder, ordförande
i samfundet 2000-2003.

För drygt 14 år sedan, i april år 2000, höll Sveriges Asatrosamfund sitt första offentliga påskblot vid Uppsala Högar, i samarbete med det nordiskshamanska nätverket Ratatosk. Tiden går som så ofta fortare än man tror, och minnet kan också vara kortare än man önskat. Så det kan vara dags att berätta hur det faktiskt gick till när dessa blot hade sin begynnelse.

Millennieskiftet 1999–2000 var speciellt på många sätt. Kyrkan skildes från staten, och det var förstas mycket uppskattat av många. Vissa såg det som en revansch, men framför allt var det ett viktigt steg mot en sekulär stat, utan rangskillnad mellan olika religioner och trosinriktningar.

Det fanns också en stor optimism bland många nordiska hedningar, som tog sig uttryck på flera sätt, som t.ex. när nätverket Ratatosk (som även innehöll flera medlemmar ur Sveriges Asatrosamfund) firade in nyåret och det nya årtusendet med en mäktig eldceremoni på Långholmen i Stockholm.

Sveriges Asatrosamfund gick dock lite knackigt vid denna tid. Att starta en ideell förening är enkelt, men att driva och utveckla den är betydligt mer komplicerat, och detta var en sådan tid då

det var uppenbart. På årstinget i april 2000 ville hela styrelsen avgå inklusive ordföranden, och valberedningen hade inte förberett några nya kandidater. Ur den lilla församling som bevistade årstinget skulle en helt ny styrelse ändå skakas fram. Ingen avundsvärd uppgift för årstinget, med andra ord.

Vid en öppen fråga om några över huvud taget kunde tänka sig att vara med i en styrelse, så erbjöd jag mig att delta i det arbetet, eftersom jag tänkte att jag eventuellt skulle kunna tillföra något som enkel ledamot. Överraskande nog blev jag omedelbart tillfrågad om jag ville bli ny ordförande. Förmodligen främst för att ingen annan ville, samt delvis för att jag var årsmötesordförande. Men jag kände mig ändå hedrad och smickrad av förtroendet och accepterade.

Jag tog mig till att börja med an detta uppdrag med stor entusiasm. Något jag verkligen ville göra var att göra samfundet mer synligt, flytta fram positionerna. Just detta är nu en av de saker jag alltid har varit ganska bra på, och ett par av de områden där samfundet verkligen kunde bli mer synligt, var t.ex. genom en ny hemsida (något jag levererade), samt mer mediabevakning (samma där), samt förstas just genom öppna blot. Och varför inte vid Uppsala Högar runt påsk?

Det fanns en orsak till just detta förslag. Under vintern runt millennieskiftet, alltså tre månader före detta årsting,

hade många medlemmar på Samfundets diskussionssida avhandlat påvens sten vid Uppsala Högar. Denna mastodontiska kloss uppfattades av många hedningar som en hädelse, en respektlös markering av kyrkan. Några tyckte att den borde sprängas eller flyttas, eller på annat sätt skändas. Själv föreslog jag att vi inte ska vara destruktiva, utan istället helt enkelt stjäla stenen. Men den skulle ligga kvar, förstas. Vi stjal den genom att blota vid den. Så föddes idén.

När jag tre månader senare som nybliven ordförande föreslog att vi skulle ha det där blotet, blev alla på årstinget mycket entusiastiska, och på kort tid hann vi söka tillstånd från såväl polis som markägaren. Just då ägdes marken runt stenen av kyrkan, så vi fick inte tillstånd att vara där. Tvärtom blev kyrkorådsordföranden högeligen upprörd av vår idé, och fräste aggressivt i telefonen att vi uppenbarligen var ute efter att "skända" påvens sten, trots mina vänliga propåer om försoning och harmoni. Att blota på påvens sten lät sig helt enkelt inte göras.

Plan B inträdde, och istället höll vi blotet på Tingshögen, där vi fick vara. Marken där ägdes redan då av Riksantikvarieämbetet, som var mycket positiva till våra planer, så där höll vi första blotet – och flera år därefter. Jag frågade gyddjan Odendisa om hon ville vara med och hålla blotet tillsammans med mig, och så blev det. Vi var förstas oerfarna och

oprövade i ett så pass stort blotsammanhang, men det blev fint ändå. Det kom ca 60–70 deltagare, men också journalister från Expressen/GP och UNT (där vi fick helsidor i alla tre) samt i Hudiksvalls Tidning (helt uppslag). I alla tidningarna fick vi mycket god uppmärksamhet och respektfullt bemötande, med vackra bilder och trevliga reportage.

Under de första fyra åren höll jag blotet, men sen började andra grupper och konstellationer ta över blotet, något som hade varit min målsättning från början. Bloten vid Uppsala Högar lever vidare, och det tycker jag är oerhört roligt och inspirerande.

Mycket kul och spännande har jag upplevt och skapat i mitt liv genom åren, men just det där med blotet vid Uppsala Högar känns lite extra fint, just för att de nu lever vidare i högsta välmåga som en tradition, även utan mina insatser. Att starta något som försvinner när man själv slutar driva det, det är möjligen en personlig bedrift, men när något fortsätter för att andra driver det vidare, det är större. Det har då talat till en allmängiltig idé, ett äkta behov, och det känner jag mig tacksam och ödmjuk inför.

Jag hoppas att vi ses i Uppsala nästa påsk!

Superhjälten Thor som kvinna

Marvels superhjärte Thor, löst baserad på nordisk mytologi, släpps nu i ny form:

Den nya Thor kommer vara en kvinna, men enligt förlaget inte någon "Lady Thor" eller "Thorita", utan helt enkelt Thor. Den nya serietidningen får amerikansk premimär i oktober.

Midsommarfirande i Stonehenge

Stenoderna Stonehenge i England är tillgängligt för allmänheten endast under sommarsolståndet. I år samlades nästan 40 000 människor, bland annat druider och nyhedningar, för att fira midsommar vid fornlämningarna.

Mitt första samfundsblot

Emma Hernejärv

Det är något särskilt med att våga ge sig ut och träffa nya människor. Oavsett hur länge man har haft ett visst intresse på sitt eget håll, så kan det ändå bli nervöst första gången man träffar någon annan med samma intresse. Så kände jag, första gången jag gick på ett av samfundets officiella blot. Det var 2008, och jag skulle på vårblot på Uppsala högar.

Eftersom jag bor i Stockholm, var resan till Uppsala inte särskilt lång, och faktum är att jag inte ens riktigt minns den. Men jag minns bussresan från tågstationen till Gamla Uppsala. Jag funderade nämligen mycket på om de andra på bussen också var hedningar. Jag såg en man som bar två pins på sina kläder – med en korp på vardera. Jag försökte le

mot honom, men fick ingen respons. Antagligen märkte han mig inte. Numera vet jag vem mannen är eftersom jag i rådsarbete och i andra sammanhang lärt känna honom. Trots detta första intryck jag fick av honom, så visade han sig vara riktigt trevlig.

Jag var osäker på hur ett samfundsblot gick till, innan hade jag bara blotat själv, och i den mest enkla av former; lite salt åt rådarne här, en skål åt gudarna där. Aldrig i grupp, aldrig med gudabilder eller med musik till. Därför var jag tacksam över att få en introduktion av blotets gode. Efter den genomgången av vad som skulle hända, blev det mindre nervöst för mig som nybörjare. Detta år stod vi på själva tingshögen. Något år senare skulle det beslutas att hålla blotet lite längre ned för att inte trampa ner högarna så mycket. Vädret var bra, så vitt jag minns, om än lite kallt när man står stilla en lång stund.

Jag var glad över att se blandade åldrar på blotet. Av någon anledning hade jag trott att de flesta skulle vara unga som mig, att asatron skulle vara någon slags rebellisk tonårsfas som många växte ur. Men så var det inte, till min lättnad. Istället såg jag individer av olika kön och åldrar, barnfamiljer och grånande gubbar i en härlig blandning. Det var också i detta sammanhang, speciellt picknicken (eller gillet, som vi brukar kalla det) efteråt, som jag lärde känna mina första hedniska vänner.

Vägskälet

av Jorunn Houvenaghel

Vad var det i början? ... En föreställning eller inbillning. Men det har alltid funnits där, jag säger det, dem borde det ju vara.

De har alltid varit där, vid min sida. De har guidat mig, retat mig, skyddat mig, utbildat mig.

Jag växte upp bland farbröder och bröder. Med min faster, som är troende kristen, hade jag ett knep för att få lite tjejtid bara hon och jag, jag bad henne att berätta om Jesus. För mig var det bara berättelser och jag beundrade min faster, för mig var det kvalitetstid.

Att växa upp bland alla dessa män, och inte hjälpte det att det var mest pojkar i min ålder i byarna runt om, det fick mig att verkligen ifrågasätta de patriarkat som både samhället och religionen (statskyrkan) är. För det jag såg var att kraften och styret låg hos kvinnorna omkring mig. Inte alla så klart, men i min familj var det farmor, mamma och min faster som satt i det fördolda och var kitet, visheten och styrkan i mosaiken som var oss alla. Det var farmor som styrde, hon var matriarken. En kvinna med urkraft och vässad hjärna, det var ord och inga visor när hon for fram.

Det gjorde mig mycket tidigt respektfull inför våra olika gåvor som människor. Eftersom vi är så olika kan det ju

inte finnas en gud, ett ideal, ett sätt att göra saker. Världen var upp och ner.

En dag vandrade jag i mörkret, där kunskap finns, och med driften att finna svar på vad det var som skrek inom mig, beslöt jag mig för att lära mig att möta det som finns inom mig, runt omkring mig, med mig. Så en dag sa jag till de mina att jag tror på den fornnordiska tron, jag ser den, jag hör den, jag känner den, jag är den. Jag tror på många väsen och makter, mina gudar är många.

Det var lite förvirrande i början med föreställningar om att ceremonier och ritualer skall utföras på ett visst sätt. Men med tiden insåg jag att jag hakade upp mig i onödan, svaren på hur jag vill göra fanns ju där hela tiden. Jag måste be dom att kommunicera med mig inom de ramar jag kan se och höra, och därefter fann vi ett forum och ritualerna tar den form de tar. Den utvecklas hela tiden, ju mer jag lär mig, ju mer jag genomlever. Fornsedan står aldrig still.

Av en händelse så snubblade jag in på Svenska asatrosamfundets hemsida och trodde först inte mina ögon. Jag var inte ensam, vi var fler, vi var många. Tillslut så blev jag medlem och vågade mig iväg på ett blot. Sen ett till och det var som att komma hem.

Att träffa människor jag inte känner och många jag bara träffar en gång per år men ändå står närmare än många av mina kollegor jag träffar dagligen är speciellt.

*Hell de kvinnliga krafterna som fick mig
att finna rätt, både människor och väsen.
Hell Jord, Sunna och Ran, utan er finns
inget.
Hell Skade min förtrogna.
Och självklart,
Hell till var och en av er!*

Det börjar inte förrän det slutar*Alexander Bågenholm*

Början och Slutet är tvillingar. Eller så borde man skriva Slutet och Början, i den ordningen. Det spelar väl kanske ingen roll, eftersom jag ser kosmos som cirkulärt.

Vi vet ju att allt tar slut en dag och vår vilja att erkänna det varierar. Inte så konstant. Ofta gör vi oss vana vid det som är omkring oss, vare sig det är bra eller dåligt och vi vill inte släppa taget om det familjära. Slut gör ont, helt enkelt.

Det vi ofta glömmar när vi konfronterats med det oundvikliga Slutet är att vi inte kan komma till det nya om vi inte kastar bort det gamla. Ibland kastar det gamla bort sig själv, vilket kan upplevas både som praktiskt och som ragnarök. Oavsett hur det nu gick till så kommer separationen från det gamla oundvikligen, för det är så naturen fungerar. Ingenting i den här världen har samma form för evigt. Energi och materia upplöses och omvandlas till nya former och ändamål. Det bästa vi kan göra är att följa med i flödet, men allvarligt talat så är vi människor. Förlossningar är smärtsamma.

För mig som är bundis med allas vår trickster, Loke, så är inte förändringarna ett dugg enklare bara för att ett element som nästan symboliserar förändringarna i sig självt finns nära.

Det är fortfarande lika traumatiskt och kaotiskt, med en signifikant avsaknad av facit för hur det ska gå. Men det finns kanske en fördel ändå.

Under den tidiga våren år 2012 befann jag mig mitt i Stockholm under rusningstid. Stora delar av min tillvaro hade rasat ihop och förstörelsen hade antagit nästan episka proportioner. Min närmaste anhöriga hade avlidit plötsligt och strax därefter följde en gammal vän. Jag var fast på ett jobb som jag inte alls mädde bra av och hade hamnat mellan bostäder, så att jag fick flytta in i ett par släktingars bastu! Och så var det ett par tusen saker till, men de behöver inte radas upp här. Jag var inlåst i ett mörker som följde efter mig överallt, där hopplöshet och bitterhet var värddar för tillvaron. Jag var rent ut sagt förfärligt deprimerad och förlamad av förlusterna. Tankarna gick i samma onda cirklar hela tiden. Hela världen var oräddvis, jag ville bara dö och så vidare. Lite som dagboksanteckningar ur en tonårings liv.

Men under den tidiga våren, när det var kyla och snöslask över Stockholm, var jag på väg upp för en hal och folkstinn trappa ut ur tunnelbanan, när jag plötsligt fick nog. Stegen hade blivit för tunga att ta. Jag tvärstannade på trappan till mångas förtret och bestämde mig.

Det var inte så här jag tänkte leva mitt liv. Plötsligt kunde jag känna Lokes närvaro, alldeles intill mig. Det

var så påtagligt att det likaväl kunde ha varit en fysisk person. Jag hade inte haft besök av honom på länge, även om jag hoppats och försökt föreställa mig känslan när det varit som värst. Men nu kändes det helt äkta. Vare sig det går att skylla händelsen på en psykos eller ej är oviktigt, för den visade sig vara räddningen.

Eftersom vi har så olika bilder av gudarna omkring oss, så låt mig först berätta att den aspekt jag upplever av Loke är den ständigt ungdomliga och äventyrslystne trickstern, den som läker med ett gott skratt och den som samtidigt kan förmedla krass visdom om tillvaron med den allvarligaste min du kan tänka dig.

För min inre bild kunde jag se den allvarliga minen där han stod bredvid mig på trappan och han tycktes tala till mig genom mina tankar.

”Jag har goda och dåliga nyheter” sade han. ”Den dåliga nyheten är att du är sjuk. Du är helt gallet deprimerad och behöver hjälp. Svälj din stolthet och åk till akuten direkt. Den goda nyheten är att medan du ligger där och tokar av dig så fixar jag resten.”

Visst kunde det varit min egen inre röst lika väl som ett övernaturligt möte. Vem vet? Men som troende upplevde jag vid tillfället Lokes närvaro som stark och övertygande. Och det var sant. Jag hade gått och planerat ett självmord

ett tag och tänkte på ett sätt som man bara gör när man är djupt deprimerad.

Jag vände i trappan och åkte till psykiatriska akutmottagningen. Jag blev inlagd och sattes på medicinering direkt. Medan jag sakta tillfrisknade och började hantera sorgearbetet på ett bättre sätt så hände det saker. Mitt urdåliga jobb sade upp mig, eftersom de inte gillade att jag blivit sjukskriven. Den omedelbara paniken förbyttes till lättnad. Så otroligt skönt att slippa gå dit igen! Varför hade jag stannat där så länge och varit så rädd för att mista det? Det var ju bara ett jobb, ett sätt att försörja sig. Det hade inget att göra med mitt liv. I alla fall inte så som jag ville ha det.

När jag tillfrisknat med hjälp av bra läkare, fungerande medicin och inspiration från Freja, var det dags att ta itu med resterande problem. Innan jag ens hann kavla upp ärmarna ringde en arbetsgivare som hade fått mitt CV en tid tillbaka och ville ha en intervju. Jag fick jobbet därefter och var plötsligt välsignad med underbara arbetskollegor, en vettig chef och den högsta lön jag någonsin haft inom den yrkeskategorin.

Det dröjde inte länge förrän en vän hörde av sig och berättade att ett rum som hon hyrde ut var ledigt i centrala Stockholm. Kön för att få ett rum hos henne var vanligtvis lång, men eftersom vi kände varandra fick jag gå före.

Men inte minst: eftersom jag nu mädde bra igen orkade jag hantera till-

varon på ett sätt som var mer balanserat. Jag kunde höra av mig till alla vänner och göra upp planer för framtiden som passade mig bättre.

Och Loke? Han dök upp i en dröm strax efter att jag flyttat in i det nämnda rummet.

”Se där! Det var väl inte så farligt?” sade han och skrattade högt. För han visst precis hur ”farligt” det hade varit. Sedan sprang vi iväg på äventyr och jag vaknade utvilad och full av energi nästa dag.

Nu har jag precis startat om i en egen lägenhet nära havet i Malmö, där jag alltid velat bo. Jag är på väg att ge ut min andra bok och min första – en nyöversättning av Den Poetiska Eddan har sålt slut i upplaga och måste tryckas en andra gång. Jag har ett drömjobb vid sidan av och framförallt: jag är lycklig.

Vägen dit var också traumatisk och tillintetgörande. Jag fick gå hela vägen till Mordor och kasta ringen i domedagsklyftan. Och förändringar tar tid.

Efter att det gamla åkt ut kommer ofta en lång period där man vandrar i en öde-mark utan någon lägereld i sikte. Men en sak har jag lärt mig: Enligt det här kosmos lagar så måste allt som åker upp komma ner. Men allt som kommer ner måste också förr eller senare också åka upp.

SOLSKEPPET (ALES STENAR)

BERNHARD BÖS

På Skånes höga kust
har ett skepp gått i land,
ankrad mellan himmel och hav,
bland blommor och gräs.

Ale och hans släkt
reste stora stenar,
byggde båten för evigheten –
den sista resan.
De riktade stäven
mot ett fjärran land.

Dock varje kväll,
i det mörkret faller,
stiger Sunna Gudinnan
från himlen ner –
utmattad av dagens gärning,
ge ljus och värme åt världen
fruktsamhet ock till alla väsen.

Trötta även är hästarna hennes,
Árvakr och Alsvidr,
av att dra Sunnas vagn
över himlens valv –
av vargen Hatis tänder,
av mörkrets krafter, alltid förföljd.

Vid Ales bark
tar vägen slut
och havet vid.
Av starka armar
bärs varsamt Sunnan till båtens mitt.
Tyst lossas ankaret,
glider båten mot väst
dit stäven pekar.
Genom nattens dunkel
går vägen över vågor till Hel,
dödsgudinnans rike.

- 2 -

För länge sen hade
Ale med slakten
bestigit sitt skepp
och seglat den vägen
mot västs okända land.

På Skånes höga kust väntar
Ales bark även oss –
när dagen är slut.

Dock alltid har skeppet
vänt åter mot öst,
Sunna undkommit dödsrikets fador,
samt Hatis vidöppna gap.

Varje morgon i gryning
har Sunna, Sol victor,
segerrikt rest sig, bestigit
sin vagn med gnäggande hästar,
i eldröd aureol,
hälsad av människor och djur -
världens alltet upplyses på nytt.

Så gryr även en ny dag för oss,
väcks vi likt Balder på våren,
skänks oss ett nytt liv.

